

Forslag til folketingsbeslutning om en forsikringsreform.

Fremsat den 27. februar 1969 af *Poul Dam, Morten Lange, Ove Munch og Ømann.*

Folketinget opfordrer regeringen til i folketingsåret 1969-70 at fremsætte forslag til en reform af forsikringslovgivningen, hvori følgende punkter indgår:

1. Forsikringsselskabernes formue skal for fremtiden udelukkende kunne anbringes i a) indlænsbeviser i af den danske stat eller de nordiske lande i forening oprettede erhvervsudviklingsfonde eller investeringsbanker, b) obligationer af de i den gældende lov om forsikringsvirksomhed § 68, punkt a, b og d, nævnte arter, c) indlænsbeviser i danske banker og sparekasser samt d) fast ejendom og inventar, der ejes af og overvejende anvendes af selskabet selv eller af andre forsikringsselskaber, der tilhører samme koncern.

2. Der skal indføres statskontrol med vilkårene for livsforsikring, således at det

sikres, at ingen forsikring tegnes på for forsikringstageren dårligere vilkår, end statsanstalten for livsforsikring kan tilbyde.

3. Der skal oprettes en statsanstalt for lovpligtige forsikringer, som for fremtiden får eneret på tegning af de ved lov påbudte forsikringer, bortset fra sygeforsikring, og hvortil forsikringsselskabernes nuværende forsikringsbestand overføres, efterhånden som det tidspunkt, da forsikringstageren kan opsige forsikringsaftalen, indtræder.

4. Bygningsbrandforsikringen skal rationaliseres gennem oprettelsen af et gensidigt selskab for hele landet.

5. Som indledning til en rationalisering af den samlede forsikringsvirksomhed skal alle forsikringssspørgsmål samles under et ministerium.

Bemærkninger.

Forsikringskommissionen af 1962 har i 1968 udsendt sin første betænkning (Betænkning nr. 490), som i alt væsentligt alene indeholder en beskrivelse af hovedtrækkene af de økonomiske forhold inden for skadesforsikringen samt en noget mere indgående redegørelse for motorkøretøjsforsikringen. Kommende betænkninger vil (betænkningen side 7 f.) behandle dels de øvrige brancher inden for skadesforsikring, dels selskabernes konkurrenceforhold. Først når arbejdet med skadesforsikringerne er færdigt, vil kommissionen begynde at undersøge problemerne i forbindelse med livsforsikring. Der er intet oplyst om, hvor lang tid det resterende arbejde vil tage.

Uanset at den foreliggende betænkning klart viser behovet for grundige undersøgelser og om-

fattende indsamling af materiale vedrørende forsikringsselskaberne, må man betragte kommissionens arbejdstempo med bekymring. Der er foreløbig gået mere end syv år, siden daværende handelsminister Hilmar Baumgaard fremsatte forslaget om kommissionen (11. januar 1962, folketingstidende 1961-62, sp. 2047), og det „alsidige materiale om dansk forsikringsvæsen til orientering og vejledning“ for folketinget, som kommissionen skulle tilvejebringe, vil åbenbart endnu en årrække være et fjernt fata morgana.

Materialeindsamlingen må imidlertid ikke — hvor værdifuld den end er — forhindre enhver drøftelse på det politiske plan af forsikringsvæsenets problemer. Det samlede præmiebeløb, der indbetales til forsikringsselskaberne, udgør 2-3 milliarder kr. om

året, og den totale aktivmasse overstiger væsentligt 10 milliarder kr. Forsikringsverdenen udgør således en økonomisk faktor af stor betydning for samfundet som helhed, og dertil kommer, at enhver medborger direkte eller indirekte er kunde hos et eller flere forsikringselskaber.

Jævnside med den fortsatte indsamling af statistisk materiale må der derfor igangsættes overvejelser om den fremtidige ordning af og tilsyn med forsikringsvæsenet. Det foreliggende forslag til en forsikringsreform tilsigter at være et oplæg til disse overvejelser.

Om forslaget enkelte punkter skal bemærkes følgende:

Ad 1. Da forsikringsselskabernes formue samfundsmæssigt først og fremmest må betragtes som en sikkerhedsstillelse for forpligtelserne over for de forsikrede, må det være rimeligt at indføre regler for formuens anbringelse, som på én gang skaber størst mulig sikkerhed og kanaliserer formuen ud fra samfundshensyn. Sådanne regler findes, for så vidt angår forsikringsfonden i livsforsikringsselskaber, i lov om forsikringsvirksomhed § 68. Nærværende forslag betyder i forhold til den nævnte paragraf: a) at reglerne udrækkes til at gælde hele formuen i alle forsikringsselskaber, b) at en række anbringelsesmåder udelukkes og c) at der åbnes mulighed for at anbringe forsikringsselskabsmidler i erhvervsudviklingsfonde eller investeringsbanker, der oprettes af staten eller af de nordiske lande i forening. (Med hensyn til det sidste punkt henvises dels til det af socialistisk folkeparti i folketingsåret 1966-67 fremsatte beslutningsforslag (2. samling, tillæg A, sp. 2831), dels til embedsmandsrapporten om det nordiske økonomiske samarbejde.)

Forslaget vil hindre en forsikringstagerne uvedkommende spekulativ anvendelse af forsikringsselskabernes midler og dermed understrege forsikringsvæsenets rent samfundsmæssige funktion.

Ad 2. Uanset at forsikringskommissionen endnu ikke har undersøgt livsforsikringens forhold, er det ubestrideligt, at forsikringsvilkårene — bl. a. på grund af væsentlige forskelle med hensyn til selskabernes omkostningsstruktur — er betragteligt forskellige fra selskab til selskab. Da forsikringstagerne kun med største vanskelighed kan vurdere forsikringsagenternes tilbud, er øget kontrol med disse påkrævet, og det forekommer i denne forbindelse naturligt at forlange, at vilkårene ikke må være mindre gunstige for forsikringstagerne end de vilkår, statsanstalten for livsforsikring kan tilbyde.

Ad 3. Lovgivningsmagten har gennem årene gjort en række forsikringer obligatoriske, men overladt

det til private selskaber, der ganske vist er særlig anerkendte hertil, at tegne de pågældende forsikringer. Det gælder først og fremmest ansvarsforsikring for motorkøretøjer og forsikring mod følge af ulykkestilfælde i arbejdet, men også andre, økonomisk mindre betydende forsikringsområder.

Selv om de pågældende selskaber skal have særlig anerkendelse, er det ud fra almene retssynspunkter ikke ubetænkeligt, at lovgivningen påbyder private at indgå i visse kontraktforhold med andre private, som har udtrakt mulighed for ensidigt at bestemme vilkårene for disse kontrakter. Lovgivningens kontrol med forsikringsvilkårene er ikke uden betydning, men dog så middelbare, at man ikke kan tillægge dens eksistens afgørende vægt. Ordningerne indebærer utvivlsomt et privilegiummoment i forhold til forsikringsselskaberne (over for anden erhvervsvirksomhed), som næppe kan forsværes.

De lovpligtige forsikringer bør tegnes under den fuldstændige offentlige kontrol, som alene en statsinstitution, der virker under en ministers ansvar, kan være underkastet, og alene en statsinstitution kan sikre, at der ikke indgår noget element af profit i præmieberegningen. Derfor foreslås oprettet en statsanstalt for lovpligtige forsikringer, som efter en overgangsperiode vil være det eneste forsikringssted for disse forsikringsgrupper. Den rationalisering, som muliggøres herigennem såvel i den egentlige forsikringsvirksomhed som på grund af, at de godkendte selskaber løser visse opgaver af betydning for administrationen, vil utvivlsomt nedbringe administrationsomkostningerne væsentligt, således at præmierne også af denne grund vil kunne sættes lavere end under den nuværende ordning.

Den foreslåede statsanstalt skal også kunne tegne sådanne forsikringer, som det kan være hensigtsmæssigt for forsikringstagerne at kombinere med de lovpligtige. På disse områder skal statsanstalten imidlertid ikke have eneret.

Ad 4. Bygningsbrandforsikringen varetages af et antal gensidige selskaber. Af rationaliseringshensyn foreslås disse forenet til et selskab for hele landet, idet de årsager, der tidligere kan have begrundet opdelingen på forskellige selskaber, med den tiltagende urbanisering, som har gjort skellene mellem de enkelte selskabers virkeområder meningsløse, ikke kan have afgørende vægt.

Ad 5. Det kan ikke anses for rationelt, at forsikringssspørgsmål behandles opdelt på flere ministerier — at f. eks. bygningsbrandforsikring hører under justitsministeriet, men brandforsikring af løsøre som anden skadesforsikring under handelsministeriet.